

Nr 16.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående inrättande av vissa slag av investeringsfonder.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet ha hänvisats följande av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen:

1) motionen I: 213 av herrar *Mannerskantz* och *Carl Eric Ericsson*, vari hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att Kungl. Maj:t måtte framlägga förslag till ändringar i gällande förordning om investeringsfonder för beredande av möjligheter för rederier, som drivas i annan form än aktiebolag och ekonomisk förening, att vid beskattning åtnjuta avdrag för avsättning till dylik fond»;

2) motionen II: 236 av herrar *Staxäng* och *Hagberg* i Malmö, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att avlåta skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan att Kungl. Maj:t måtte framlägga förslag till ändringar i gällande förordning om investeringsfonder för beredande av möjligheter för rederier, som drivas i annan form än aktiebolag respektive ekonomisk förening, d. v. s. partrederier, att vid beskattning åtnjuta avdrag vid avsättning till dylik fond»; samt

3) motionen II: 265 av herr *Hjalmarson* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t snarast måtte framlägga förslag om sådan ändring av förordningen om investeringsfonder, att de nuvarande bestämmelserna dels bleve tillämpliga även å fysisk person och dels komme att omfatta även förvärvskällan annan fastighet».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionerna, varvid tillika må påpekas, att motiveringen till motionen I: 213 återfinnes i motionen I: 212 av herrar *Mannerskantz* och *Carl Eric Ericsson* samt motiveringen till motionen II: 236 i motionen II: 178 av herrar *Staxäng* och *Hagberg* i Malmö.

Enligt förordningen den 2 maj 1947 (nr 174) om investeringsfonder äger vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt svenskt aktiebolag eller svensk ekonomisk förening vid beräkning av nettointäkt av rörelse åtnjuta avdrag för belopp som av årsvinsten avsättes till investeringsfond. Förord-

ningen omfattar investeringsfonder för byggnader, för inventarier, för varulager samt för arbeten i gruva. Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, arbetsmarknadsstyrelsen äger besluta att investeringsfond under visst eller vissa beskattningsår och under villkor i övrigt, som läget å arbetsmarknaden påkallar, skall eller må tagas i anspråk för sitt ändamål. Förordningen har tillkommit uteslutande i syfte att befordra konjunkturutjämningen. De medel, som företagen under en högkonjunktur med god sysselsättning och goda vinster kunna avsätta till investeringsfonder, äro sålunda avsedda att komma till användning under fallande konjunkturer med hotande arbetslöshet.

Rätt till avdrag för avsättning till investeringsfond föreligger alltså enligt nu gällande bestämmelser icke för fysisk person. De sakkunniga, vilka utarbetat det förslag (SOU 1945:49) som låg till grund för 1947 års förordning om investeringsfonder, anförde såsom skäl för att icke utsträcka avdragsrätten för avsättningar till investeringsfonder till fysiska personer — förutom de taxeringstekniska svårigheterna med hänsyn till den progressiva beskattningen — bl. a., att endast företag av en viss storleksordning kunde väntas lämna bidrag av betydelse för konjunkturutjämningen samt att dessa företag i allmänhet vore aktiebolag eller ekonomiska föreningar.

Enligt 53 § 2 mom. kommunalskattelagen skola bl. a. rederier icke taxeras. Deras inkomst hänföres i stället till de särskilda delägarnas inkomst med belopp, som för var och en motsvarar hans andel av rederiets inkomst.

Beträffande förvärvskällan annan fastighet framhöll de sakkunniga, att en lagstiftning om investeringsfonder i denna förvärvskälla i enstaka fall — såvitt anginge mycket stora fastighetsföretag — kunde bliva av viss betydelse. De sakkunniga ansågo emellertid icke tillräckliga skäl föreligga att endast med hänsyn till dessa speciella fall föreslå införande av en fondlagstiftning för förvärvskällan annan fastighet.

I remissyttrandena över de sakkunnigas förslag i sistnämnda hänseende godtogs i allmänhet de sakkunnigas mening på denna punkt. Sveriges fastighetsägareförbund hade emellertid en annan uppfattning. Förbundet hemställde sålunda, att åtgärder måtte vidtagas för införande av bestämmelser om rätt till avdrag för avsättning till investeringsfond för förvärvskällan annan fastighet.

I propositionen nr 86 till 1947 års riksdag med förslag till förordning om investeringsfonder (s. 65) anförde departementschefen härom följande:

Förutsättningen för att rätt till avdrag vid taxering för avsättning till investeringsfond i förvärvskällan annan fastighet skall få någon praktisk betydelse torde vara, att avsättning får göras även för underhålls- och reparationsarbeten. Emellertid är enligt de sakkunnigas förslag avsättning för sådant ändamål i förvärvskällan rörelse icke tillåten, och i detta avseende ämnar jag icke förorda någon ändring i förslaget. Att i fråga om

ändamålen för avsättningarna vidga avdragsrätten speciellt för förvärvskällan annan fastighet torde å andra sidan icke böra komma ifråga. Därtill kommer att, om avdragsrätt i denna förvärvskälla över huvud taget skall tillåtas, avdragsrätten av praktiska skäl torde böra gälla även för fysiska personer med de särskilda problem, som detta för med sig. Jag delar därför de sakkunnigas mening att lagstiftningen om investeringsfonder icke bör utsträckas att omfatta förvärvskällan annan fastighet.

Frågan om vidgad rätt till avdrag vid inkomsttaxering för avsättning till investeringsfonder har tidigare i olika sammanhang varit föremål för uppmärksamhet. Senast vid 1948 års riksdag yrkades i väckta motioner bl. a., att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte framlägga förslag om sådan ändring i de gällande bestämmelserna om investeringsfonder att dessa dels bleve tillämpliga å fysisk person, dels ock komme att omfatta även avsättningar inom förvärvskällan jordbruksfastighet.

1948 års riksdag beslöt på hemställan av samma års bevillningsutskott att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning rörande de i motionerna berörda spörsmålen samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Av de nu ifrågavarande motionerna gälla motionerna I: 213 och II: 236 — ehuru icke helt likalydande — i sak samma fråga, nämligen angående beredande av möjlighet för rederier, som drivas i annan form än aktiebolag eller ekonomisk förening, att vid beskattningen åtnjuta rätt till avdrag för avsättning till investeringsfond. Motionerna avse alltså de s. k. partrederierna. Motiveringen till dessa motioner återfinnes i motionerna I: 212 och II: 178, vilka ej heller äro helt likalydande men i sak gälla samma ämne, nämligen ändrade lånevillkor för statens låneverksamhet för den mindre skeppsfarten. I sistnämnda båda motioner har anförts bl. a. följande. För beredande av ökade lånemöjligheter för den mindre skeppsfarten beslöt 1939 års riksdag inrättande av en statens lånefond för den mindre skeppsfarten i anslutning till Svenska skeppshypotekskassan. Vidare beslötos vissa ändrade villkor för lån ur statens sekundärlånefond för rederinärningen. De av statsmakterna sålunda vidtagna åtgärderna till underlättande av motorsegelflottans förnyelse hade emellertid visat sig vara otillräckliga för att bringa nämnda flotta upp till en nivå, som motsvarade de krav vilka ställdes på den. Fartygens medelålder antoges nu ligga vid 40 å 50 år. Att nybyggnad icke i tillräcklig omfattning kunnat äga rum hade berott dels på svårigheterna att anskaffa nödigt kapital och dels på materialbrist och den stora arbetsbelastningen å skeppsvarven för byggnad av annat tonnage. Denna utveckling vore beklaglig icke minst med hänsyn till den viktiga uppgift som detta tonnage hade att fylla inom landets transportväsende. För tonnageförnyelsen inom den mindre handelsflottan hade

statens lånefond för den mindre skeppsfarten resp. statens sekundärlånefond hittills icke varit av nämnvärd betydelse, vilket sammanhängde med de restriktiva lånevillkoren. Dessa vore nämligen icke direkt lämpade efter de särskilda förhållanden, under vilka denna näring arbetade och det sätt på vilket företagen i regel finansierades; rörelse drevs i de flesta fall i form av partrederi. Delägarna i dessa rederier vore i allmänhet personer med relativt blygsamma ekonomiska villkor och med begränsade egna kapitalresurser. Vissa ändringar i de statliga lånevillkoren borde lämpligen övervägas. För möjliggörande av den önskvärda förnyelsen av motorsegeltonnaget borde även medgivnas avdragsrätt för avsättning till investeringsfond vid beräkning av nettointäkt av rörelse.

I motionen II: 265 har anförts, att reparationer av fastigheter på grund av de av kriget föranledda förhållandena blivit i hög grad eftersatta. Då det måste anses ligga i såväl det allmännas som de enskilda fastighetsägarnas intresse dels att avkastningen av förvärvskällan annan fastighet bleve så jämn som möjligt och dels att de enskilda fastighetsägarna stimulerades att reservera medel för kommande underhåll, syntes det böra övervägas om icke vid beräkning av inkomst av annan fastighet avsättningar till en investeringsfond för framtida reparationer borde godkännas i beskattningshänseende. För avdragsrätt för sådana avsättningar borde uppställas såsom villkor, att den skattskyldige hade ordnad bokföring. Avdragets storlek borde motsvara den ungefärliga årliga normala reparationskostnaden. Därest avdrag medgivits för avsättningar till investeringsfond, vilka sedermera icke använts till reparationer, skulle de avdragna beloppen upptagas till beskattning, i den mån de återbekommes vid fastighetens försäljning.

Utskottet. I samtliga de ifrågavarande motionerna yrkas, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om vissa ändringar i lagstiftningen om investeringsfonder. De sålunda framställda önskemålen avse i motionerna I: 213 och II: 236 beredande av möjlighet för andra rederier än sådana som äro aktiebolag eller ekonomiska föreningar att åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond. Med motionen II: 265 avses, att en avdragsrätt av förevarande slag skall tillkomma även fysisk person samt omfatta jämväl förvärvskällan annan fastighet.

Med anledning av de sålunda framställda yrkandena får utskottet erinra om att, såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen, 1948 års riksdag på hemställan av samma års bevillningsutskott beslöt att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande vissa i väckta motioner berörda spörsmål om utvidgad rätt till avdrag för avsättning till investeringsfond, bl. a. avseende möjligheten för fysisk person att erhålla sådan avdragsrätt. Då utskottet utgår ifrån att Kungl. Maj:t så snart tillfälle därtill gives kom-

mer att låta verkställa den av riksdagen sålunda begärda utredningen, anser sig utskottet sakna anledning att ånyo förorda skrivelse till Kungl. Maj:t i detta ämne, även om de nu föreliggande motionerna delvis avse andra frågor än dem som år 1948 voro föremål för riksdagens uppmärksamhet. Utskottet avstyrker alltså de ifrågavarande motionerna, varvid utskottet emellertid förutsätter att de i motionerna I: 213 och II: 236 framställda önskemålen tagas under övervägande i samband med den av 1948 års riksdag begärda utredningen.

Vad särskilt angår motionen II: 265 får utskottet påpeka, att densamma avser en utvidgning av den nuvarande avdragsrätten bl. a. så till vida, att avdrag skulle få göras för avsättning för underhålls- och reparationsarbeten. Enligt nuvarande bestämmelser är avdrag för avsättning till kostnader av sådant slag icke tillåtet ens i förvärvskällan rörelse. Utskottet kan icke underlåta att uttala betänkligheter mot en så vittgående utsträckning av ifrågavarande avdragsrätt som här påyrkats.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1) att motionen I: 213 av herrar Mannerskantz och Carl Eric Ericsson om beredande av möjlighet för vissa rederier att vid beskattning åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfonder icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;
- 2) att motionen II: 236 av herrar Staxäng och Hagberg i Malmö om beredande av möjlighet för vissa rederier att vid beskattning åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfonder icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt
- 3) att motionen II: 265 av herr Hjalmarson m. fl. om vissa ändringar i förordningen om investeringsfonder icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 mars 1949.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Velander, Heüman, Falk, Ramberg, Rosander, Widner, Sjö, Petré, Niklasson och Isaksson, samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Björklund, Sandberg, Jonsson i Skedsbygd, Orgård, Kristensson i Osby, Sundström, Nilsson i Kristinehamn, Edström och Wedén.
